

Foto: Emma Dahlbäck/IKON

Församlingsinstruktion i Skara stift

Domkapitlets riktlinjer för utfärdande av församlingsinstruktion
i Skara stift. Antogs av domkapitlet 15 december 2023.

OM FÖRSAMLINGSINSTRUKTION I SKARA STIFT:

För varje församling ska det finnas en församlingsinstruktion (57 kap. 5§ kyrkoordningen) som ska revideras vart fjärde år, i enlighet med visitationsmodellen Vägen Vidare. När flera församlingar samverkar i ett pastorat har de en gemensam församlingsinstruktion (2 kap. 6§ kyrkoordningen). Varje församling*/pastorat i Svenska kyrkan har, förutom huvudmannaskapet för begravningsverksamheten, en enda uppgift som beskrivs i kyrkoordningen:

”Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Allt annat församlingen utför är ett stöd för och en konsekvens av denna grundläggande uppgift.”

* avser församling som ej ingår i ett pastorat.

Det är värt att lägga märke till att kyrkoordningen säger att församlingen har en grundläggande uppgift. Församlingsinstruktionen ska tydligt beskriva den grundläggande uppgiften som en helhet. Allt vi lever och gör i församlingen är ett uttryck för den grundläggande uppgiften.

Utifrån erfarenheterna från den föregående församlingsinstruktionen ska den nya/reviderade församlingsinstruktionen ange hur församlingen fullgör denna grundläggande uppgift. Församlingsinstruktionen är församlingarnas/pastoratets främsta styrande identitets- och måldokument och är sammankopplad med domkapitlets och biskopens tillsynsansvar. Församlingsinstruktionen är grunden för församlingens/pastoratets lokalförsörjningsplan, verksamhetsplaner och budgetarbete.

Församlingsinstruktionen med sina utvecklingsområden, är även ett arbetsredskap för församlingens/pastoratet och stiftet att använda för att i samråd och samtal med varandra tänka kring uppdraget att vara kyrka och vad det innebär att tillsammans tala tydligt om Jesus, i ord och handling.

Barn och ungdomar är viktiga. I inledningen till första avdelningen i kyrkoordningen står det ”i kristen tro intar barnen en särställning och de behöver därför särskilt uppmärksammas i Svenska kyrkans verksamhet”. Barn- och ungdomsperspektivet ska därför självklart vara med under hela framtagandeprocessen.

Församlingsinstruktionen bör begränsas till 10 sidor.

Teologisk grundsyn

Svenska kyrkan är en evangelisk-luthersk folkkyrka som enligt den Augsburgska bekännelsen, artikel sju, är ”de heligas samfund, i vilket evangelium rent förkunnas och sakramenten rätt förvaltas”. Svenska kyrkan är vidare en del av den världsvida kyrkan. Vad betyder det då att vara en evangelisk-luthersk folkkyrka och som sådan en del av den världsvida kyrkan - i den lokala kontexten? Vilken är kyrkans identitet på den plats där församlingen/pastoratet lever och verkar?

I inledningstexten till första avdelningen i kyrkoordningen står det att: ”Kyrkans lära formuleras genom den teologiska reflektionen över vad tron och bekännelsen innebär. Det är en uppgift för enskilda kristna och kyrkan att i varje tid på nytt leva sig in i trons djup och klargöra dess innebörd.” Församlingsinstruktionen ska alltså följa och utgå från en sammanhängande teologisk grundsyn.

I den teologiska grundsynen ska Skara stifts vision – ”Tillsammans i ord och handling tala tydligt om Jesus” ingå. Infoga en reflektion över vad det betyder för församlingen/pastoratet? Hur kan visionen tolkas lokalt?

Den teologiska grundsynen ska utgöra basen för arbetet, genomsyra församlingens/pastoratets möjligheter och utmaningar och hålla samman församlingsinstruktionen som en helhet. I den teologiska grundsynen ska det märkas i vilket globalt, regionalt och lokalt sammanhang församlingen/pastoratet verkar.

Omvärldsbeskrivning

Kyrkan finns på en särskild plats i en särskild tid, alltid i relation till det som sker, både nära och runt om i världen. Beskriv den omvärld och det sammanhang församlingen/pastoratet befinner sig i. En bra utgångspunkt är frågan om vad som håller människor vakna om natten. Hur påverkar världsläget det lokala sammanhanget? Vad ropar skapelsen efter? Se till att inkludera barns och ungdomars livssituation. Samla in fakta och välj sedan det som är relevant i en omvärldsbeskrivning.

Omvärldsanalys - möjligheter och utmaningar

Varje församling/pastorat har ett profetiskt uppdrag att leva i Kristi efterföljd, så att Guds rike kan utbredas och skapelsen återupprättas. Gör en analys utifrån omvärldsbeskrivningen, församlingens/pastoratets unika förutsättningar och den teologiska grundsynen så att utmaningar och möjligheter för församlingen/pastoratet framträder tydligt.

Barnkonsekvensanalys

En barnkonsekvensanalys ska göras på församlingsinstruktionens innehåll och konsekvenser. Barnkonsekvensanalysen bör beskriva barns och ungdomars livssituation, erfarenheter och behov i relation till framförallt det pastorala programmet. Församlingsinstruktionen ska innehålla en sammanfattning av de viktigaste punkterna i vad barnkonsekvensanalysen har visat. Barnkonsekvensanalysen ska skickas in till domkapitlet samtidigt som församlingsinstruktionen.

Det pastorala programmet

Förankrad i den teologiska grundsynen ska omvärldsanalysen med dess möjligheter och utmaningar, leda fram till det pastorala programmet som beskriver hur församlingen/pastoratet vill fullgöra den grundläggande uppgiften; att fira gudstjänst, bedriva undervisning, utöva diakoni och mission. Det pastorala programmet ska även innefatta svar på domkapitlets regler. I det pastorala programmet vill också domkapitlet att varje församling/pastorat relaterar till Svenska kyrkans färdplan för klimatet eftersom vi alla behöver arbeta för att skapelsen återupprättas i det rådande klimatnödläget. Det pastorala programmet ska ha en tydlig riktning framåt.

Domkapitlets regler

Av kyrkoordningen framgår att församlingsinstruktionen ska innehålla en beskrivning av hur de regler som domkapitlet får besluta om efterlevs, enligt bestämmelser i 57 kap. 5 § KO. I de fall domkapitlets regler inte efterlevs ska det beskrivas på vilket sätt arbetet kommer att bedrivas för att nå upp till domkapitlets regler.

Domkapitlets regel om huvudgudstjänst

I varje församling/pastorat ska en huvudgudstjänst i form av den allmänna gudstjänsten firas alla söndagar och kyrkliga helgdagar (17 kap. 1 § kyrkoordningen).

Domkapitlets inriktning och mål om gudstjänstfirande i församling

En församling är en gemenskap där det firas gudstjänster regelbundet. Domkapitlets inriktning och mål är därför att det i varje församling firas gudstjänst varje söndag och kyrklig helgdag, dock med hänsyn till de lokala och pastorala förutsättningarna.

Domkapitlets regel om huvudgudstjänst med nattvard

I varje församling/pastorat ska det firas en huvudgudstjänst med nattvard alla söndagar och kyrkliga helgdagar med undantag för långfredagen och juldagen. Om så inte sker ska en utförlig plan upprättas med tidsram och process för hur domkapitlets regler ska efterlevas. I de fall församlingen/pastoratet har årligen återkommande undantag från huvudgudstjänst med mässa, ska dessa skrivas in i församlingsinstruktionen.

Domkapitlets inriktning om nattvard

Nattvarden är varje församlings centrum. Domkapitlet uppmuntrar varje pastorat/församling att fira nattvard också vid andra tillfällen än i huvudgudstjänst.

Domkapitlets regel om dopundervisning som föregår konfirmationsgudstjänst

Församlingen/pastoratet ska följa Svenska kyrkans riktlinjer och rambestämmelser för konfirmandarbete.

Domkapitlets regel om kyrkomusiker

I varje församling/pastorat ska det finnas minst en organist- eller förste organisttjänst. Domkapitlet avgör vid utfärdande av respektive församlingsinstruktion om det i församlingen/pastoratet ska finnas minst en förste organisttjänst eller organisttjänst. I de fall domkapitlets beslut om organist inte kan efterlevas ska en utförlig plan upprättas på hur domkapitlets regler ska efterlevas.

Andra språk

I Skara stift finns en mångspråkig kultur. Det är ofta modersmålet som är trons språk. I församlingsinstruktionen ska därför, enligt 57 kap. 5§ kyrkoordningen, redogöras för hur församlingen/pastoratet är kyrka på andra språk än svenska t.ex. teckenspråk, minoritetsspråk och andra språk som är aktuella i församlingen/pastoratet.

Kyrkorum

Enligt 37 kap. 3§ kyrkoordningen ska det i församlingen finnas minst ett kyrkorum, invigt i Svenska kyrkans ordning. I varje församling/pastorat ska en huvudgudstjänst i form av den allmänna gudstjänsten firas alla söndagar och kyrkliga helgdagar. Församlingen har ansvar för den kyrkliga verksamheten för alla som vistas i församlingen (2 kap. 1§, kyrkoordningen). När det finns fler invigda kyrkorum i en församling ska det i församlingsinstruktionen redovisas hur dessa i huvudsak brukas, alltså hur de kan vara ett stöd till den grundläggande uppgiften. En central fråga är vad som är en lämplig församlingsindelning för att utföra den grundläggande uppgiften. Först därefter kan man svara på hur kyrkorummet kan vara en resurs för det. Den utfärdade församlingsinstruktionen utgör den pastorala grund för den lokalförsörjningsplan som församlingen/pastoratet sedan ska utfärda.

Särskilt för pastorat

I ett pastorat ska det redovisas hur ansvaret för församlingens grundläggande uppgift är fördelat mellan församlingarna och pastoratet liksom hur prästbefattningarna i huvudsak disponeras i pastoratet mellan församlingarna.

Utvecklingsområden

Fundera kring och formulera max fyra övergripande utvecklingsområden för församlingens/pastoratets kommande fyraårsperiod. Utvecklingsområdena är grunden för den dialog inom ramen för Vägen vidare, som förs mellan församlingen/pastoratet och stiftet under den tid församlingsinstruktionen gäller. För varje utvecklingsområde skrivs en rubrik följt av några sammanfattande meningar som beskriver utvecklingsområdet. Några frågor och/eller perspektiv som man kommer att arbeta med inom utvecklingsområdet anges samt några konkreta mål.

SAMRÅD, FÖRSAMLING/PASTORAT OCH DOMKAPITLET

När ett förslag till församlingsinstruktionen tas fram ska detta, enligt 57 kap. 7§ i kyrkoordningen ske i samråd mellan kyrkoherde och kyrkoråd och domkapitlet.